

Clasele XI-XII

Marin Preda, “*Cel mai iubit dintre pământeni*”

Am fost un adolescent dur și turbulent, dar rău conștient nu i-am făcut pe atunci decât mamei, fiindcă pentru duritatea mea am fost pedepsit (fără să mai spun că violența gândirii îmi era respinsă, nu întotdeauna ușor, e adevărat, dar pătrundea greu în suflețe și când pătrundea apărea ura împotriva mea, aversiunea instinctivă de apărare). Fetele mă ocoleau, adică nu se îndrăgosteau de mine, nu știam pe atunci de ce, pentru că nu eram urât, tocmai de aceea, pentru această duritate de care nu eram conștient, iar turbulența era socotită de cei înțelepți proprie vârstei și rareori îmi atrăgea o pedeapsă mai gravă. Eram chemat în cancelariile școlilor prin care am trecut, moralizat cu grijă și persuasiune, fiindcă eram un elev bine pregătit și reînviat în conștiința pedagogilor mei principii care cu cei buni (considerați că toți ar fi fost buni!) erau pe stinse.

Tinerețea e o trufie, rareori o valoare. Cel puțin în cazul meu. Trufia mi-a apărut în conștiință într-o zi când am citit în Platon următoarea afirmație: „Dacă moartea ar fi sfârșitul a tot, cei mai în câștig ar fi ticăloșii, moartea i-ar elibera și de trup și de suflet și de păcate... și tăcerea care s-ar lăsa peste mormintele lor ar fi egală cu a celor care au fost virtuoși.” Citatul e exact până la punctele de suspensie, restul e o adăugire a mea de acum, dar și de atunci, când am închis cartea și am gândit cu neasemuit orgoliu: „Ei bine, Platon, moartea nu e sfârșitul a tot? Adică ce mai urmează? Întrucât virtușii ar avea alt destin final decât al ticăloșilor?” Aici e cazul să adaug că, deși aveam pe atunci doar șaisprezece ani, îmi pierdusem de mult credința în Dumnezeu și în viața viitoare, nu prin vreun proces dramatic, ci pe nesimțite, prin lipsa simplă de credință a altora, care spuneu de pildă, la un pahar, cu veselie, sau fără vreo zguduire: ai murit, te mănâncă viermii... sau: sufletul nu se duce nici în rai, nici în iad, fiindcă nu s-a întors nimeni de acolo să ne spună cum e. Să zicem că două mii de ani credința Nazarineanului ne-a cutremurat conștiințele, și încă ni le mai cutremură (...), dar ce îl determină pe Platon să creadă că moartea nu e sfârșitul a tot? Hadesul și Câmpiile Elizee erau niște simple mituri și apoi cine să coboare acolo și să le dea sânge să bea acelor jalnice umbre și în acest fel să poată să mai reînvie în ei viața, cum spune Homer? (...)

În loc să fiu neliniștit, turmentat ca un erou dostoievskian că dacă Dumnezeu nu există totul ne este permis, dimpotrivă, simțeam o jubilațiune liniștită că sunt liber de credință și niciun imbold de a săvârși ceva nepermis nu mă ispitea.